

Zespół Szkół Sportowych w Elku

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny i formy sprawdzania wiadomości i umiejętności z przedmiotu wiedza o społeczeństwie w klasie II L i II S LO, obowiązują od roku szkolnego 2020/2021.

Nauczyciel: Andrzej MocarSKI

Wymagania na poszczególne oceny						
	Zagadnienia	Konieczne (ocena dopuszczająca)	Podstawowe (ocena dostateczna)	Rozszerzające (ocena dobra)	Dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wykraczające (ocena celująca)
	1	2	3	4	5	6
Rozdział 1 Podstawy prawa						
1. Lekcja organizacyjna – zapoznanie uczniów z wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny i formy sprawdzania wiadomości i umiejętności.						
2. Normy prawne						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawa i prawo ▪ normy społeczne a prawo ▪ cechy i budowa norm prawnych ▪ akty prawne i przepisy ▪ podstawa prawna ▪ zasady powoływania się na podstawę prawną ▪ interpretacja przepisów prawnych ▪ zasada „nieznajomość prawa szkodzi” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady norm społecznych, ▪ podaje przykłady aktów prawnych, ▪ wymienia konsekwencje naruszania norm społecznych, w tym norm prawnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminu „norma społeczna”, ▪ wymienia typy norm społecznych, ▪ podaje przykłady różnych typów norm społecznych, ▪ wyjaśnia, czym się różnią normy prawne od innych typów norm społecznych, ▪ przyporządkowuje do poszczególnych typów norm odpowiednie kategorie oceny zachowania, ▪ wymienia cechy norm prawnych, ▪ uzasadnia konieczność przestrzegania norm prawnych, ▪ wymienia pozytywne aspekty poznawania prawa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przepis <i>Konstytucji RP</i>, z którego wynika obowiązek wskazywania podstawy prawnej, ▪ właściwie posługuje się oznaczeniami jednostek redakcyjnych aktu normatywnego, ▪ wyjaśnia, jakie mogą być konsekwencje łamania zasady „nieznajomość prawa szkodzi”, ▪ odczytuje z różnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela, plakat] informacje na temat poziomu wiedzy o prawie wśród pełnoletnich Polaków. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem w znaczeniu podmiotowym a prawem w rozumieniu przedmiotowym, ▪ porównuje różne typy norm społecznych, np. z uwzględnieniem źródeł norm, ▪ analizuje budowę normy prawnej, rozpoznając jej poszczególne elementy, ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między aktem prawnym a przepisem prawnym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na wybranych przykładach dokonuje wykładni prawa.

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie zasady „nieznajomość prawa szkodzi”. 			
3. Źródła prawa						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podmioty stanowiące prawo ▪ zasięg obowiązywania prawa ▪ podmioty podlegające prawu ▪ źródła prawa stanowionego w Polsce ▪ hierarchia źródeł prawa w Polsce ▪ procedura ustawodawcza ▪ dzienniki urzędowe ▪ okres obowiązywania prawa ▪ zasada „prawo nie działa wstecz” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia organy władzy uczestniczące w procesie stanowienia prawa w Polsce, ▪ podaje źródła prawa stanowionego obowiązującego w Polsce, ▪ wyjaśnia, na czym polega nadrzędna rola konstytucji w Polsce, ▪ wymienia dzienniki urzędowe [<i>Dziennik Urzędowy, Monitor Polski</i>]. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zasięg terytorialny i podmiotowy obowiązującego w Polsce prawa, ▪ wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę „prawo nie działa wstecz”, ▪ odszukuje konkretne źródła prawa w dziennikach urzędowych, ▪ przedstawia hierarchię źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce, ▪ wyjaśnia, na czym polega szczególna moc <i>Konstytucji RP</i>, ▪ wymienia podstawowe etapy procesu legislacyjnego w Polsce i uczestniczące w nim podmioty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje źródła prawa stanowionego w Polsce – z uwzględnieniem zakresu ich obowiązywania i miejsca zajmowanego przez nie w hierarchii, ▪ wyjaśnia znaczenie terminu <i>vacatio legis</i>, ▪ uzasadnia konieczność stosowania zasady „prawo nie działa wstecz”, ▪ wyjaśnia, jakie są zasady działania Internetowego Systemu Aktów Prawnych, ▪ interpretuje konstytucyjne zapisy dotyczące procesu legislacyjnego w Polsce, ▪ wyjaśnia, jakie są konsekwencje łamania zasady „prawo nie działa wstecz”. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega problem „inflacji” prawa w Polsce, ▪ omawia zasady publikowania źródeł prawa w Polsce, ▪ analizuje konstytucyjne zapisy dotyczące ratyfikacji umów międzynarodowych, ▪ omawia hierarchiczny układ źródeł prawa w Polsce, w tym relację między ustawą a ratyfikowaną umową międzynarodową. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadza ankietę na temat znajomości źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce oraz sposobów ich publikacji – np. w swojej społeczności szkolnej, a także analizuje i udostępnia wyniki wykonanych przez siebie badań. 	
4. Pomoc prawna						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rodzaje prawa ▪ formy pomocy prawnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady organów i instytucji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe rodzaje prawa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zasady działania Nieodpłatnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje zakres działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i realizuje skierowaną 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje udzielające pomocy prawnej ▪ zawody prawnicze 	<p>udzielających porad prawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje działania typowe dla następujących zawodów prawniczych: adwokatów, radców prawnych, notariuszy. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady spraw regulowanych przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne, ▪ wyszukuje informacje na temat dostępnych możliwości uzyskania porady prawnej w sytuacjach typowych, ▪ podaje, jaki jest zakres działalności adwokatów, radców prawnych i notariuszy. 	<p>Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje informacje na temat działalności organizacji i instytucji udzielających pomocy prawnej w nietypowych sytuacjach [np. poszukujących ludzi zaginionych]. 	<p>adwokatów, radców prawnych i notariuszy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje informacje na temat instytucji udzielających pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie. 	<p>do społeczności szkolnej akcję promującą instytucje udzielające pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie.</p>
5. Informacja publiczna						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawo do informacji publicznej ▪ informacja publiczna ▪ sposoby uzyskiwania informacji publicznej ▪ Biuletyn Informacji Publicznej ▪ wnioski o udostępnienie informacji publicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady spraw, których może dotyczyć informacja publiczna, ▪ podaje przykłady instytucji zobowiązanych do udzielania informacji publicznej, ▪ odszukuje informacje publiczne dotyczące nieskomplikowanych spraw wskazanych przez nauczyciela. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega prawo do uzyskania informacji publicznej, ▪ wskazuje podmioty mogące ubiegać się o uzyskanie informacji publicznej, ▪ wyjaśnia, jakie sprawy obywatel może załatwić dzięki dostępowi do informacji publicznej, ▪ odszukuje proste informacje publiczne, korzystając z usług e-administracji, ▪ wymienia przykładowe informacje udostępniane 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega transparentność życia publicznego, ▪ wyjaśnia, na czym polega działalność organizacji typu <i>watchdog</i>, i odszukuje informacje na ich temat, ▪ charakteryzuje podstawowe sposoby przechowywania i udostępniania informacji publicznej, ▪ wymienia sytuacje, w których dostęp do informacji publicznej może zostać ograniczony. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ określa, jakie jest znaczenie transparentności życia publicznego dla prawidłowego funkcjonowania państwa i społeczeństwa demokratycznego, ▪ analizuje, jak dostęp do informacji publicznej pomaga obywatelom w rozwiązywaniu problemów w konkretnych sytuacjach z życia codziennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uzyskuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej informacje na temat bieżącej działalności wybranej instytucji lub konkretnego organu władzy w gminie lub powiecie, ▪ wyjaśnia, w jaki sposób pozyskał zaprezentowane informacje.

			<p>w Biuletynie Informacji Publicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pisze przykładowy wniosek o udzielenie informacji publicznej. 			
6. Podstawy prawa – powtórzenie wiadomości.						
7. Podstawy prawa – sprawdzian.						
Rozdział 2 Prawa człowieka						
8. Konstytucyjne prawa człowieka						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawa i wolności ▪ istota praw człowieka i ich cechy ▪ granice praw człowieka ▪ warunki ograniczania praw człowieka ▪ koncepcja praw jednostki ▪ miejsce praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i> ▪ zasady ogólne i katalog praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i> ▪ zasady i formy ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady praw i wolności człowieka uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ podaje przykłady praktycznej realizacji praw i wolności człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ podaje przykłady praw przysługujących w Polsce mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia zasady ogólne dotyczące ochrony praw człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ wymienia prawa człowieka przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przyporządkowuje konkretne prawa człowieka do odpowiednich kategorii uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ wymienia konstytucyjne warunki, które muszą zostać spełnione, aby można było ograniczyć korzystanie z praw człowieka, ▪ analizuje konstytucyjne prawa człowieka z uwzględnieniem koncepcji praw jednostki [prawa człowieka, prawa obywatela], ▪ analizuje przepisy prawne z <i>Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje znaczenie pojęć „prawo” i „wolność”, ▪ wyjaśnia, jakie miejsce zajmują prawa człowieka w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ uzasadnia konieczność ochrony praw przysługujących grupom mniejszościowym, ze szczególnym uwzględnieniem praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym, ▪ odszukuje i prezentuje informacje na temat praw mniejszości polskiej w wybranych państwach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje spory światopoglądowe dotyczące wybranych praw człowieka, ▪ organizuje debatę na temat praw człowieka i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranego problemu związanego z ochroną praw człowieka. 	
9. Ochrona praw człowieka w Polsce						

<ul style="list-style-type: none"> ▪ środki ochrony konstytucyjnych praw i wolności ▪ instytucje i organy władzy chroniące konstytucyjne prawa i wolności ▪ prawo do sądu ▪ prawo do zaskarżenia ▪ prawo do wynagrodzenia za szkodę ▪ skarga konstytucyjna ▪ prawo do wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich ▪ działalność Rzecznika Praw Obywatelskich ▪ organizacje broniące praw człowieka w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady konstytucyjnych środków ochrony praw człowieka w Polsce, ▪ wymienia przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ podaje przykłady działających w Polsce organizacji, których celem jest obrona praw człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia konstytucyjne środki ochrony praw człowieka w Polsce, ▪ wyjaśnia, na czym polega prawo do: <ul style="list-style-type: none"> - sądu, - zaskarżenia, - wynagrodzenia za szkodę, ▪ złożenia skargi konstytucyjnej, ▪ wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ wymienia przykładowe formy działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ pisze przykładową skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ wymienia podstawowe elementy procedury składania skargi konstytucyjnej, ▪ omawia zakres i formy działalności wybranej organizacji broniącej praw człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje wybrane przypadki łamania praw człowieka, w tym wskazuje, jakie konstytucyjne środki ochrony tych praw były dostępne w omawianych sytuacjach, ▪ określa zakres działalności i uprawnień Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ odszukuje informacje na temat celów szczegółowych oraz form działania wybranej organizacji broniącej praw człowieka, ▪ wyjaśnia, jakie jest znaczenie skargi konstytucyjnej w systemie ochrony praw człowieka w Polsce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje i ocenia działalność wybranych organizacji broniących praw człowieka w Polsce, ▪ wymienia negatywne konsekwencje wynikające z przewlekłości postępowań sądowych w Polsce oraz wskazuje główne przyczyny tego problemu, ▪ analizuje przepisy regulujące zasady korzystania z prawa do: <ul style="list-style-type: none"> - sądu, - zaskarżenia, - wynagrodzenia za szkodę, - złożenia skargi konstytucyjnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności np.: <ul style="list-style-type: none"> - Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce, - jednej z organizacji, których celem jest obrona praw człowieka, ▪ jest aktywnym członkiem organizacji broniącej praw człowieka, ▪ aktywnie uczestniczy w działaniach podejmowanych przez organizacje broniące praw człowieka.
10. System strasburski					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ systemy ochrony praw człowieka ▪ Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu ▪ Rada Europy ▪ <i>Konwencja</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia instytucje tworzące strasburski system praw człowieka [Rada Europy, <i>Konwencja o ochronie praw człowieka</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia okoliczności historyczne, które miały wpływ na powstanie systemów ochrony praw człowieka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia państwa należące do Rady Europy i wskazuje je na mapie, ▪ analizuje przykładowe skargi złożone do Europejskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia strukturę Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, ▪ ocenia działalność Europejskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności Europejskiego

	<p><i>o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu 	<p><i>i podstawowych wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka</i>].</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje podstawowe informacje na temat <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, ▪ prezentuje podstawowe informacje na temat strasburskiego systemu praw człowieka [Rada Europy, <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, Europejski Trybunał Praw Człowieka], ▪ wymienia podstawowe zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. 	<p>Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu oraz wybrane wyroki Trybunału,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> dla europejskiego systemu ochrony praw człowieka, ▪ wymienia warunki dopuszczalności skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. 	<p>Trybunału Praw Człowieka.</p>	<p>Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.</p>
11. Łamanie praw człowieka						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formy łamania praw człowieka ▪ przyczyny łamania praw człowieka ▪ wybitni obrońcy praw człowieka ▪ naruszanie praw imigrantów ▪ skala łamania praw człowieka na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady łamania praw człowieka, ▪ wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia formy łamania praw człowieka i ilustruje je odpowiednimi przykładami, ▪ rozpoznaje przypadki naruszeń praw człowieka opisane w tekstach ▪ wymienia przyczyny łamania praw człowieka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ określa skalę łamania praw człowieka w Polsce i na świecie na podstawie zestawień statystycznych oraz raportów organizacji pozarządowych, ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania praw człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje i prezentuje informacje na temat dokonań wybitnych postaci działających na rzecz ochrony praw człowieka, np. laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, ▪ analizuje współczesne zjawiska [polityczne, ekonomiczne, socjalne, kulturowe] zaliczane do przyczyn 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę poświęconą tematowi łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, ▪ przygotowuje i prezentuje na forum

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje i charakteryzuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, w tym w państwach demokratycznych, ▪ porównuje skalę łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych. 	w wybranym państwie niedemokratycznym.	łamania praw człowieka.	społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące problemu łamania praw człowieka.
12. Prawa człowieka – powtórzenie wiadomości.						
Rozdział 3 Prawo w Polsce						
13, 14. Prawo cywilne						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy charakterystyczne prawa cywilnego ▪ prawa majątkowe i osobiste ▪ podział prawa cywilnego w Polsce ▪ pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, przedstawicielstwo, pełnomocnictwo] ▪ prawo zobowiązaniowe ▪ prawo rzeczowe ▪ prawo spadkowe ▪ postępowanie cywilne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne, ▪ definiuje podstawowe pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba fizyczna, powód i pozwany, testament], ▪ wymienia podstawowe formy nabycia własności, ▪ wymienia strony postępowania cywilnego i wskazuje przysługujące im prawa, ▪ rozpoznaje podstawowe zasady obowiązujące w postępowaniu cywilnym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady norm z prawa cywilnego, ▪ wyjaśnia, czym się różni zdolność prawna od zdolności do czynności prawnych, ▪ wymienia podstawowe cechy prawa cywilnego, ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa cywilnego [zobowiązanie, prawa majątkowe, prawa osobiste, przedstawicielstwo ustawowe, pełnomocnictwo, zobowiązanie, rzecz, własność, spadek, zachówek, dziedziczenie ustawowe], a także 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje instytucje przedstawicielstwa ustawowego i pełnomocnictwa, ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem cywilnym</i> a <i>Kodeksem postępowania cywilnego</i>, ▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa cywilnego, np. prawa spadkowego, ▪ analizuje pod kątem poprawności przykładowy pozew cywilny. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prezentuje podział prawa cywilnego obowiązujący w Polsce, ▪ interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu cywilnego</i> oraz <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>, ▪ przedstawia konstrukcję stosunku cywilnoprawnego określanego jako zobowiązanie, ▪ rozpoznaje typy postępowań cywilnych i je charakteryzuje. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa cywilnego. 	

			<p>rozpoznaje przepisy prawne, w których pojęcia te zostały zdefiniowane,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady praw majątkowych i praw osobistych, ▪ wymienia uprawnienia właściciela rzeczy, ▪ podaje podstawowe zasady dziedziczenia testamentowego, ▪ pisze przykładowy pozew cywilny, ▪ przedstawia przebieg postępowania cywilnego. 			
15. Prawo rodzinne						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ małżeństwo ▪ zasady zawierania związku małżeńskiego ▪ prawne przeszkody uniemożliwiające zawarcie małżeństwa ▪ skutki zawarcia małżeństwa ▪ wspólność majątkowa ▪ prawa rodziców i dzieci ▪ władza rodzicielska ▪ obowiązek alimentacyjny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia elementy konstytucyjnej definicji małżeństwa, ▪ podaje skutki prawne zawarcia małżeństwa, ▪ wymienia prawa i obowiązki rodziców i dzieci. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przeszkody prawne uniemożliwiające zawarcie małżeństwa oraz możliwe powody unieważnienia związku małżeńskiego, ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa rodzinnego [małżeństwo, wspólnota majątkowa, obowiązek alimentacyjny], ▪ pisze przykładowy wniosek alimentacyjny. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>, ▪ wyjaśnia, na czym polega unieważnienie małżeństwa i wymienia jego konsekwencje prawne, ▪ analizuje pod kątem poprawności przykładowy wniosek alimentacyjny, ▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa rodzinnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje spór społeczny dotyczący: <ul style="list-style-type: none"> - instytucji małżeństwa, - modelu rodziny, - zakresu władzy rodzicielskiej, w tym zajmuje stanowisko wobec omawianego problemu i konstruuje odpowiednie argumenty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa rodzinnego. 	
16., 17. Postępowanie karne						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady prawa 	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ karnego etapy postępowania karnego ▪ uczestnicy postępowania karnego ▪ rozprawa w procesie karnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa karnego [oskarżyciel, oskarżony, przestępstwo, wykroczenie, apelacja], ▪ wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności], ▪ wymienia etapy postępowania karnego i jego uczestników. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem karnym</i> a <i>Kodeksem postępowania karnego</i>, ▪ rozpoznaje zastosowanie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności] w przepisach prawnych i wyjaśnia konsekwencje łamania tych reguł, ▪ wymienia strony postępowania karnego [przygotowawczego i procesowego] oraz przysługujące im prawa, ▪ wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa, ▪ podaje podstawowe zasady regulujące prowadzenie rozprawy w procesie karnym, ▪ pisze przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje pod kątem poprawności przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, ▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa karnego, ▪ interpretuje wybrane przepisy <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania karnego</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje przebieg rozpraw [zasady, etapy] prowadzonych w sądzie powszechnym w ramach postępowania cywilnego i postępowania karnego, ▪ porównuje prawa przysługujące poszczególnym uczestnikom postępowania karnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa karnego.
18. Prawo administracyjne						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy charakterystyczn 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje dziedziny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie posługuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje pod kątem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone

	<p>e prawa administracyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pojęcia z zakresu prawa administracyjnego ▪ administracja publiczna ▪ akty, decyzje i postanowienia administracyjne ▪ postępowanie administracyjne ▪ skarga administracyjna 	<p>życia publicznego regulowane przez prawo administracyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe elementy decyzji administracyjnej, ▪ wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej. 	<p>się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa administracyjnego [administracja publiczna, organ administracji publicznej, akt administracyjny],</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego, ▪ wymienia etapy postępowania administracyjnego oraz biorące w nim udział podmioty [i innych jego uczestników], ▪ krótko charakteryzuje środki zaskarżenia decyzji administracyjnej, ▪ pisze przykładowe odwołanie od decyzji administracyjnej, ▪ wymienia zadania sądów administracyjnych. 	<p>poprawności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odwołanie od decyzji administracyjnej, - zażalenie na postanowienie organów administracyjnych, - skargę administracyjną, ▪ analizuje proste kazusy prawne dotyczące prawa administracyjnego, ▪ wymienia przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej, ▪ rozpoznaje rodzaje administracji publicznej, ▪ interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>. 	<p>rodzaje aktów administracyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje akty administracyjne z aktami normatywnymi, ▪ porównuje decyzje administracyjne z postanowieniami administracyjnymi, ▪ charakteryzuje i porównuje rodzaje postępowań administracyjnych, ▪ porównuje decyzję administracyjną z wyrokiem sądu. 	<p>kazusy z zakresu prawa administracyjnego.</p>
19. Prawo powszechnych ubezpieczeń						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ system ubezpieczeń społecznych ▪ rodzaje ubezpieczeń społecznych w Polsce ▪ Zakład Ubezpieczeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe prawa przysługujące obywatelom polskim w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej, ▪ wymienia instytucje kierujące systemem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne zasady i cele funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, ▪ przedstawia specyfikę obowiązkowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje proste kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce, ▪ analizuje informacje na temat tego, w jaki sposób Polacy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje poszczególne rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce, ▪ analizuje uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce, ▪ organizuje debatę na temat: - ubezpieczeń

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społecznych system ubezpieczenia zdrowotnego ▪ Narodowy Fundusz Zdrowia 	<p>ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz służbą zdrowia [KRUS, ZUS, NFZ],</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe, ▪ podaje podstawowe zasady korzystania z publicznej opieki zdrowotnej. 	<p>i dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące stanu wiedzy Polaków na temat funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, ▪ wymienia rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce, ▪ wymienia zadania: <ul style="list-style-type: none"> - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, - Narodowego Funduszu Zdrowia. 	<p>oceniają funkcjonowanie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w Polsce.</p>	<p>systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce.</p>	<p>społecznych w Polsce, - funkcjonowania systemu publicznej służby zdrowia w Polsce, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</p>
20. Prawo do opieki społecznej i edukacji						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykluczenie społeczne ▪ ubóstwo ▪ bezrobocie ▪ opieka społeczna ▪ urzędy pracy ▪ edukacja ▪ kształcenie ustawiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia problemy społeczne, z którymi boryka się państwo polskie, ▪ wymienia podstawowe zasady funkcjonowania systemu opieki społecznej w Polsce, ▪ wymienia podstawowe przyczyny bezrobocia, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykłady wykluczenia społecznego oraz wskazuje jego konsekwencje, ▪ podaje przykłady działań podejmowanych przez państwo polskie w celu ograniczenia bezrobocia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, jakie uwarunkowania mają wpływ na zjawisko wykluczenia społecznego, ▪ porównuje różne rodzaje bezrobocia, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań oraz konsekwencji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne formy zwalczania bezrobocia i ocenia ich skuteczność, ▪ analizuje spór społeczny dotyczący zakresu i form funkcjonowania opieki społecznej w Polsce – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę poświęconą: <ul style="list-style-type: none"> - problemom społecznym w Polsce, - funkcjonowaniu systemu edukacji w Polsce, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje podstawowe informacje dotyczące systemu szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ i wykluczenia społecznego, ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące poziomu i zasięgu bezrobocia oraz wykluczenia społecznego w Polsce, ▪ przedstawia strukturę szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego, ▪ wyjaśnia, w jaki sposób można podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ społecznych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych, ▪ odszukuje i prezentuje informacje na temat działalności urzędu pracy w jego powiecie, ▪ omawia podstawowe zasady funkcjonowania systemu bolońskiego w szkolnictwie wyższym, ▪ przedstawia wady i zalety edukacji zdalnej, ▪ analizuje problemy i uwarunkowania mające wpływ na wybór ścieżki edukacyjnej dokonywany przez młodych ludzi. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ argumenty, wymienia zadania Ministra Edukacji Narodowej i kuratorów oświaty, ▪ wymienia formy kształcenia ustawicznego, ▪ planuje i prezentuje swoją indywidualną ścieżkę edukacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - możliwości i zasad studiowania w wybranym państwie świata, - form wspierania przez państwo polskie osób studiujących za granicą.
21. Prawo w Polsce – powtórzenie wiadomości.					
22. Prawo w Polsce – sprawdzian.					
Rozdział 4 Stosunki międzynarodowe					
23., 24. Prawo międzynarodowe					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ stosunki międzynarodowe ▪ cechy współczesnych stosunków międzynarodowych ▪ cechy charakterystyczne międzynarodowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady podmiotów międzynarodowego prawa publicznego, ▪ wymienia przykładowe zasady międzynarodowego prawa publicznego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia formy dwustronnych stosunków międzynarodowych, ▪ podaje cechy współczesnych stosunków międzynarodowych, ▪ wyjaśnia, czym jest międzynarodowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na wybranych przykładach wykazuje złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych, ▪ wymienia cechy międzynarodowego prawa publicznego, ▪ na wybranych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania zasad międzynarodowego prawa publicznego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje kazusy dotyczące międzynarodowego prawa publicznego.

	<p>-go prawa publicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podmioty prawa międzynarodowego ▪ zasady prawa międzynarodowego ▪ nieprzestrzeganie zasad prawa międzynarodowego publicznego 		<p>prawa publiczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podmioty międzynarodowego prawa publicznego, ▪ wyjaśnia znaczenie zasad międzynarodowego prawa publicznego [zasady suwerenności, integralności terytorialnej, nienaruszalności granic, nieingerowania w sprawy wewnętrzne państwa, samostanowienia narodów, pokojowego rozstrzygania sporów, powstrzymywania się od groźby użycia siły lub jej rzeczywistego użycia]. 	<p>przykładach analizuje działanie międzynarodowego prawa publicznego.</p>		
25. Globalizacja						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy globalizacji ▪ wpływ podmiotów prawa międzynarodowego na proces globalizacji ▪ wymiary globalizacji ▪ skutki procesu globalizacji i wynikające z niego wyzwania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zjawisk wynikających z procesu globalizacji, ▪ podaje przykłady pozytywnych i negatywnych aspektów procesu globalizacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe aspekty procesu globalizacji, ▪ podaje przykłady zjawisk świadczących o globalizacji w wymiarach politycznym, ekologicznym, ekonomicznym, komunikacyjnym i kulturowym, ▪ wymienia skutki globalizacji w polityce, kulturze i życiu społecznym, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega zjawisko określane jako efekt motyla, ▪ na wybranych przykładach wykazuje współzależności występujące między państwami w środowisku międzynarodowym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> - wpływu wybranych podmiotów prawa międzynarodowego na proces globalizacji, - ruchów anty- i alterglobalistycznych ▪ analizuje spór dotyczący oceny procesu globalizacji – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych problemów i wyzwań wynikających z procesu globalizacji, ▪ organizuje debatę poświęconą zagadnieniom związanym z globalizacją i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których działalność ma istotny wpływ na proces globalizacji. 		odpowiednie argumenty.	dyskusji.
26, 27. Wybrane problemy międzynarodowe						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ konflikty etniczne [istota, przyczyny, skutki, sposoby rozwiązywania, przykłady] ▪ terroryzm [cechy i rodzaje współczesnego terroryzmu, walka z terroryzmem] 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady współczesnych konfliktów międzynarodowych, ▪ wymienia sposoby rozwiązywania konfliktów etnicznych, ▪ podaje cechy współczesnego terroryzmu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przyczyny, konsekwencje i formy konfliktów etnicznych, ▪ podaje przykłady współczesnych konfliktów etnicznych na obszarze Unii Europejskiej, ▪ właściwie posługuje się terminami „migracje”, „uchodźcy”, „asymilacja”, „grupa etniczna”, „integracja”, ▪ podaje przykłady działań o charakterze terrorystycznym, ▪ wymienia główne współczesne organizacje terrorystyczne, ▪ wymienia metody walki ze współczesnym terroryzmem. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów „czystki etniczne” i „ludobójstwo”, ▪ charakteryzuje metody walki ze współczesnym terroryzmem, ▪ charakteryzuje wybrany konflikt etniczny na obszarze Unii Europejskiej, ▪ na wybranym przykładzie opisuje metody i formy działania współczesnych organizacji terrorystycznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> - współczesnych konfliktów etnicznych, - problemu terroryzmu międzynarodowego [przyczyny, uwarunkowania, konsekwencje, formy, organizacje terrorystyczne, skala zagrożenia, metody przeciwdziałania]. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych metod i form rozwiązywania współczesnych sporów międzynarodowych. 	
28, 29. Organizacja Narodów Zjednoczonych						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstanie ONZ ▪ podstawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cele i zasady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera, analizuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ działania ONZ ▪ główne organy ONZ ▪ działania ONZ na rzecz pokoju na świecie ▪ system Narodów Zjednoczonych ▪ operacje pokojowe ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowania ONZ, wymienia przykłady działań ONZ na rzecz pokoju na świecie, w tym wybrane misje pokojowe. 	<p>okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje podstawowe informacje na temat <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i>, ▪ wymienia główne organy ONZ i podaje, jakie są ich zadania, ▪ podaje przykłady wyspecjalizowanych organizacji, funduszy, programów i agend Narodów Zjednoczonych. 	<p>działalność wybranych agend, organów i organizacji wyspecjalizowanych funkcjonujących w ramach ONZ.</p>	<p>i prezentuje informacje na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalności organów, wyspecjalizowanych organizacji, funduszy, programów i agend Narodów Zjednoczonych, - misji pokojowych ONZ, ▪ ocenia zasadność i skuteczność działań podejmowanych przez ONZ. 	<p>poświęconą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenie pracy ONZ, - wyzwaniom stojącym przed ONZ, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
30, 31. Unia Europejska						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ etapy procesu integracji europejskiej ▪ państwa członkowskie Unii Europejskiej ▪ prawo Unii Europejskiej ▪ strefa Schengen ▪ strefa euro ▪ obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej ▪ zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej ▪ instytucje i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje główne zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej, ▪ wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej, ▪ podaje korzyści wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej dla polskich obywateli, ▪ podaje rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia podstawowe uwarunkowania mające wpływ na proces integracji europejskiej, ▪ wymienia państwa należące współcześnie do Unii Europejskiej i wskazuje je na mapie, ▪ wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej, ▪ wymienia prawa przysługujące obywatelom Unii Europejskiej, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem pierwotnym a prawem wtórnym Unii Europejskiej, ▪ omawia obszary funkcjonowania Unii Europejskiej, ▪ odczytuje z różnorodnych źródeł [teksty narracyjne i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące społecznej oceny członkostwa Polski w Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia główne etapy procesu integracji europejskiej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - utworzone organizacje i zawarte traktaty, - sposób funkcjonowania wspólnot europejskich i zakres współpracy państw członkowskich na poszczególnych etapach, - państwa, które przystąpiły do wspólnot europejskich, ▪ porównuje zasięg terytorialny Unii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat funduszy Unii Europejskiej i ich wykorzystania w Polsce oraz w najbliższych państwach członkowskich, ▪ dokonuje krytycznej analizy zagadnień dotyczących członkostwa Polski w Unii Europejskiej, ▪ zbiera i prezentuje informacje na temat sporu społecznego dotyczącego oceny polskiego członkostwa w Unii Europejskiej,

	<ul style="list-style-type: none"> organy Unii Europejskiej prawa obywatela Unii Europejskiej korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej 		<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej [Komisję Europejską, Radę Europejską, Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej i Trybunał Sprawiedliwości UE]. 		<p>Europejskiej, strefy Schengen i strefy euro,</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poszczególne źródła prawa pierwotnego Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> organizuje debatę poświęconą wybranym problemom związanym z funkcjonowaniem Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
32. Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego						
<ul style="list-style-type: none"> geneza i cele NATO organy NATO państwa członkowskie NATO działania NATO na rzecz pokoju na świecie USA w strukturach NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne cele i zadania NATO, podaje rok wstąpienia Polski do NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego, wymienia główne organy NATO, wymienia państwa należące do NATO i wskazuje je na mapie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje z różnych źródeł [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące oceny: <ul style="list-style-type: none"> działalności NATO na rzecz światowego pokoju, członkostwa Polski w NATO, wpływu NATO na pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie, określa i ocenia rolę Stanów Zjednoczonych Ameryki w strukturach NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia stosunki NATO z Federacją Rosyjską, charakteryzuje główne organy NATO, zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> roli NATO w budowaniu pokoju na świecie, przebiegu wybranych operacji wojskowych NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonyuje krytycznej oceny wybranych aspektów działalności NATO, organizuje debatę poświęconą wybranym aspektom funkcjonowania NATO i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat członkostwa Polski w NATO. 	
33. Służby zagraniczne Polski						
<ul style="list-style-type: none"> istota i cele polityki zagranicznej dplomacja placówki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zadania ambasadorów i konsulów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> właściwie posługuje się terminami „polityka zagraniczna”, „racja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na przykładzie wybranych placówek dyplomatycznych RP przedstawia zadania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia główne inicjatywy międzynarodowe, w które angażuje się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> odszukuje w różnych źródłach informacje na temat działalności polskich placówek 	

	dyplomatyczne i ich zadania <ul style="list-style-type: none"> ▪ ambasady i konsulatory ▪ działalność polskiej dyplomacji 		stanu”, „dyplomacja publiczna”, „misja dyplomatyczna”, wymienia sprawy, które obywatel polski może załatwić w konsulatach. <ul style="list-style-type: none"> ▪ 	ambasad i konsulatów, wymienia priorytety polskiej polityki zagranicznej. <ul style="list-style-type: none"> ▪ 	państwo polskie [np. Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski, Trójmorze].	dyplomatycznych w wybranych państwach świata.
34. Stosunki międzynarodowe – powtórzenie wiadomości.						

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności:

1. Na lekcjach kontrola i ocena pracy ucznia zmierza do uzyskania informacji przez nauczyciela w następujących kryteriach:
  - co uczeń osiągnął;
  - co zrobił dobrze;
  - ile potrafi.
2. Przedmiotem oceny ucznia są:
  - suma posiadanych wiadomości i umiejętności oraz gotowość do ich zaprezentowania;
  - różne przejawy aktywności intelektualnej, w tym rozumienie tekstów i instrukcji, uczestniczenie w dyskusjach, praca indywidualna i w zespole, sprawne wykonywanie ćwiczeń praktycznych i innych powierzonych zadań;
  - umiejętność gromadzenia informacji z różnych źródeł;
  - umiejętności komunikacyjne (w mowie i w piśmie), w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych.
3. Umiejętności i wiedza uczniów sprawdzane są za pomocą następujących metod:
  - wypowiedź ustna na lekcjach bieżących i powtórzeniowych, przy czym na lekcjach bieżących uczeń odpowiada najwyżej z trzech ostatnich lekcji, a na lekcjach powtórzeniowych uczeń odpowiada z całego materiału objętego powtórzeniem;
  - kartkówka jest to samodzielna praca ucznia na lekcji obejmująca wiadomości z co najwyżej trzech ostatnich lekcji;
  - praca klasowa obejmuje wiadomości i umiejętności dotyczące większej partii materiału (działu), ma na celu sprawdzić znajomość treści programowych, trwa 45 minut;
  - sprawdzian obejmuje zakres materiału z I lub II półrocza lub sprawdza pewne wiadomości i umiejętności w ciągu półrocza;
  - test sprawdza wiedzę i umiejętności;
  - praca domowa obejmuje materiał z ostatniej lekcji, a także może obejmować swym zakresem np. (portfolio, wypracowanie, plakaty, plansze, makiety, prezentacje multimedialne, filmy, mapy, foldery, ulotki, broszury itp.) oraz przygotowywanie projektów;
  - aktywny udział w zajęciach, w tym również pozalekcyjnych (olimpiady, konkursy, sesje popularno-naukowe, debaty, projekty itp.);
  - udział w przedsięwzięciach społecznych, np. wolontariacie.
4. Na każdą lekcję uczeń ma obowiązek nosić zeszyt przedmiotowy, podręcznik oraz inne pomoce wymagane przez nauczyciela.
5. W ciągu jednego półrocza mogą się odbyć najwyżej trzy kartkówki oraz jedna praca klasowa
6. Możliwe jest poprawianie ocen niedostatecznych z kartkówek i prac klasowych. Uczeń ma prawo zgłosić chęć poprawiania oceny na pierwszej lekcji po kartkówce lub pracy klasowej. Poprawa może mieć charakter ustny lub pisemny.
7. Uczeń nieobecny na pracy klasowej lub sprawdzianie z przyczyn nieusprawiedliwionych będzie odpowiadał ustnie lub pisemnie na pierwszej lekcji, na którą przyjdzie.
8. Uczeń, który był nieobecny w szkole przez dłuższy okres czasu, np. z powodu choroby i nie pisał pracy klasowej, będzie odpowiadał ustnie lub pisemnie w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie dłuższym jednak niż jeden tydzień.
9. Na lekcji nauczyciel ocenia aktywność uczniów. Ocena może być wyrażona stopniem lub „+”, przy czym dwa „+” to stopień dopuszczający, trzy „+” to stopień dostateczny, cztery „+” – to stopień dobry, pięć „+” to stopień bardzo dobry a sześć „+” to stopień celujący.
10. Uczeń ma prawo raz w ciągu jednego półrocza być nieprzygotowany do lekcji przy jednej godzinie tygodniowo. Fakt ten powinien zgłosić nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji.
11. Jeżeli na lekcji uczniowie pracują w grupach, to oceniany jest wtedy indywidualny wkład pracy każdego ucznia.

12. Prace pisemne oceniane są następująco:

0 – 40 % uzyskanych punktów – stopień niedostateczny

41 – 49 % uzyskanych punktów – stopień dopuszczający

50 – 70 % uzyskanych punktów – stopień dostateczny

71 – 88 % uzyskanych punktów – stopień dobry

89 – 99 % uzyskanych punktów – stopień bardzo dobry

100% uzyskanych punktów – stopień celujący

Każdy uczeń po przedstawieniu przez nauczyciela propozycji oceny na pierwsze czy drugie półrocze, może zgłosić chęć jej poprawy na ocenę wyższą. Nauczyciel uzgodni z uczniem zakres materiału oraz sposób jego zaliczenia.